

Möte med Samråds- och MKB-grupp Forsmark

Datum: 18 november 2005, klockan 09.30 – 13.00.

Plats: Olandsgården, Alunda, Östhammars kommun.

Inbjudan: Mötet var öppet för allmänheten att delta som åhörare. Inbjudan annonserades i Upsala Nya Tidning (24 oktober och 12 november), Östhammars Nyheter (27 oktober och 10 november) och Annonsbladet (26 oktober och 9 november).

Närvarande

Länsstyrelsen i Uppsala län: Leif Byman (ordförande) och Mats Lindman

Östhammars kommun: Bertil Alm, Sten Huhta, Hans Jivander, Bengt Johansson, Gunnar Lindberg och Virpi Lindfors.

SKI: Josefin Päiviö Jonsson.

SSI: -.

SKB: Kaj Ahlbom, Helén Andersson, Saida Laârouchi Engström, Gerd Nirvin, Olle Olsson, Erik Setzman, Claes Thegerström och Sofie Tunbrant (sekreterare).

Allmänhet: Representanter från MKG, Milkas och Miljövänner för kärnkraft.

Samråds- och MKB-grupp Forsmark inbjuder till öppet möte

**Fredagen den 18 november
Olandsgården, Alunda
klockan 9.30 – 12.30**

Samråds- och MKB-grupp Forsmark behandlar frågor i anslutning till Svensk kärnbränslehanterings AB:s (SKB) planer att lokalisera en inkapslingsanläggning och ett slutförvar för använt kärnbränsle till Forsmark.

I gruppen deltar representanter från SKB, Statens kärnkraftinspektion (SKI), Statens strålskyddsinstitut (SSI), länsstyrelsen Uppsala län och Östhammars kommun. Länsstyrelsen är ordförande vid gruppens möten.

Detta möte är öppet för allmänheten. Under mötet har du möjlighet att ställa frågor och framföra synpunkter.

För mer information kontakta Sofie Tunbrant, SKB, 08-459 85 89.

Välkomna!

Förslag till dagordning

DATUM
2005-11-14

REG.NR

FÖRFATTARE
Sofie Tunbrant

Offentligt sammanträde med Samråds- och MKB-grupp Forsmark

Dag: Fredagen den 18 november 2005

Tid: klockan 09.30 – 12.30

Plats: Olandsgården, Alunda, Östhammars kommun

Förslag till dagordning

1	Fastställande av dagordning	ordf	5 min
	Något om att detta är ”öppet möte”		
2	Föregående mötes protokoll	ordf	5
3	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för inkapslingsanläggningen – aktuellt samrådsunderlag	SKB	20
4	Samrådsplan 2006-2008 med tidsplan och teman	SKB	10
5	MKG:s begäran om att få delta i möten med Samråds- och MKB-grupp Forsmark	Lst	15
6	Lägesrapporter		
	• Östhammars kommun		10
	• Länsstyrelsen i Uppsala län		10
	• SKI, SSI		15
	• SKB		35
	MKB & samråd samt lokal infoverksamhet (10)		
	Arbetet med inkapslingsanläggningen (10)		
	Platsundersökning Oskarshamn (5)		
	Platsundersökning Forsmark samt PBL-frågor (10)		
7	Frågestund		20
8	Planering för år 2006		15
9	Övriga frågor		10

Svensk Kärnbränslehantering AB

Postadress Box 5864, 102 40 Stockholm

Besöksadress Brahegatan 47

Telefon 08 - 459 84 00 Fax 08 - 661 57 19

www.skb.se

Org.nr. 556175 - 2014 Säte Stockholm

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Mats Lindman
Tel: 018-19 52 73
Fax: 018-19 52 01
E-post: mali@c.lst.se

PROTOKOLL

1 (18)

2005-11-18

Dnr 500-725-06

Offentligt sammanträde med Samråds- och MKB-grupp Forsmark

Dag	Fredagen den 18 november 2005
Tid	Klockan 09.30 – 13.00
Plats	Olandsgården, Alunda, Östhammars kommun
Närvarande	
Länsstyrelsen i Uppsala län	Leif Byman, ordförande Mats Lindman
Östhammars kommun	Bertil Alm Sten Huhta Hans Jivander Bengt Johansson Gunnar Lindberg Virpi Lindfors
SKI	Josefin Päiviö Jonsson
SSI	via SKI
SKB	Kaj Ahlbom Helén Andersson Saida Laârouchi Engström Gerd Nirvin Olle Olsson Erik Setzman Claes Thegerström Sofie Tunbrant
Åhörare: representanter från	MKG, Milkas och Miljövänner för kärnkraft
Nästa möte	Fredagen den 10 mars 2006, klockan 09.00

Innehåll

1.	Fastställande av dagordning	3
2.	Föregående mötes protokoll	3
3.	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för inkapslingsanläggningen – aktuellt samrådsunderlag	3
4.	Samrådsplan 2006-2008 med tidsplan och teman	7
5.	MKG:s begäran om att få delta i möten med Samråds- och MKB-grupp Forsmark	8
6.	Lägesrapporter	8
6.1	Östhammars kommun	8
6.2	Länsstyrelsen i Uppsala län	9
6.3	SKI	10
6.4	SKB	10
7.	Frågestund	14
8.	Planering för år 2006	17
9.	Övriga frågor	18

Bilagor

Bilaga 1	Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för inkapslingsanläggningen – aktuellt samrådsunderlag.
1A	OH-bilder som Erik Setzman visade
1B	OH-bilder som Helén Andersson visade
Bilaga 2	Samrådsplan 2006-2008
Bilaga 3	Länsstyrelsens förslag till beslut om frågan om nationella organisationers möjlighet att närvara vid sammanträden med Samråds- och MKB-grupp Forsmark
Bilaga 4	Lägesrapport, Östhammars kommun Visade OH-bilder
Bilaga 5	Lägesrapport, SKI Visade OH-bilder
Bilaga 6	Lägesrapport, SKB
6A	Platsundersökning Oskarshamn, visade OH-bilder
6B	Platsundersökning Forsmark, visade OH-bilder
6C	Ny webbplats för MKB-frågor, visad OH-bild
Bilaga 7	Länsstyrelsens yttrande över Fud-program 2004

Ordföranden Leif Byman öppnade mötet med att hälsa alla närvarande välkomna och speciellt de deltagare som inte varit med tidigare. Detta möte med Samråds- och MKB-grupp Forsmark är det första som är offentligt och därmed öppet för allmänheten att närvara vid.

1. Fastställande av dagordning

Utsänt förslag till dagordning godkändes.

2. Föregående mötes protokoll

Protokollet från föregående möte, den 24 augusti 2004, har varit utsänt för granskning av deltagande parter. Under mötet cirkulerades protokollet för underskrift.

Länsstyrelsen skickar filen med protokollet till SKB, som lägger ut det på sin webbplats.

Föregående möte var gemensamt med MKB-forum i Oskarshamn. Två protokoll har upprättats med likalydande innehåll. Båda justeras av samtliga deltagande parter och sedan förvaltas respektive original som vanligt på respektive länsstyrelse.

3. Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för inkapslingsanläggningen – aktuellt samrådsunderlag

Erik Setzman, SKB gav en överblick av kommande ansökningar för inkapslingsanläggningen och slutförvaret för använt kärnbränsle.

Både inkapslingsanläggningen och slutförvaret kräver tillstånd enligt miljöbalken (MB) och kärntekniklagen (KTL). I mitten av år 2006 planerar SKB att ansöka om tillstånd enligt kärntekniklagen för inkapslingsanläggningen. I slutet av år 2008 planerar SKB att ansöka om tillstånd enligt miljöbalken för inkapslingsanläggning och slutförvar samt om tillstånd enligt kärntekniklagen för slutförvaret.

Inga beslut kommer att fattas förrän allt underlag för båda anläggningarna är inlämnat. SKB hoppas på att regeringen kan fatta beslut om tillåtlighet enligt miljöbalken och tillstånd enligt kärntekniklagen under år 2010.

Inför inlämnandet av ansökan enligt kärntekniklagen för inkapslingsanläggningen år 2006 har ett sista samrådsmöte hållits i Alunda (avseende placering i Forsmark) 14 november respektive i Oskarshamn 17 november. Samråden fortsätter dock för både inkapslingsanläggningen och slutförvaret inför ansökningarna år 2008.

Underlaget inför samrådsmötena har skickats ut till berörda centrala statliga verk och myndigheter, länsstyrelser och kommuner samt de organisationer som får pengar från kärnavfallsfonden. I övrigt finns det tillgängligt via SKB:s webbplats

och kan också fås utskrivet efter förfrågan till SKB. Det är möjligt att lämna synpunkter på underlaget fram till den 2 december.

SKB:s huvudalternativ är att inkapslingsanläggningen lokaliseras intill Clab på Simpevarpshalvön i Oskarshamns kommun. Den erfarenhet av bränslehantering som finns hos personalen vid Clab kan då tas tillvara samtidigt som flera av de befintliga systemen och anläggningsdelarna i Clab även kan utnyttjas för inkapslingsanläggningen. En lokalisering vid Clab innebär även att överföringen av använt kärnbränsle från mellanlagring till inkapsling kan ske utan att några transporter av använt kärnbränsle sker utanför anläggningarna.

Den alternativa lokaliseringen av inkapslingsanläggningen är i anslutning till de kärntekniska anläggningarna i Forsmark.

Visade OH-bilder återfinns i *bilaga 1A*.

Helén Andersson, SKB presenterade det framtagna underlaget.

Underlaget innehåller beskrivningar av inkapslingsanläggningen och dess miljöpåverkan, risker och säkerhet samt effekter och konsekvenser av en anläggning placerad vid Clab. I underlaget beskrivs även skillnader i effekter och konsekvenser om anläggningen i stället placeras i Forsmark. Underlaget är framtaget under oktober 2005 och speglar kunskapsläget vid den tidpunkten. Under våren 2006 kommer kunskapsunderlaget att kompletteras och en fullständig miljökonsekvensbeskrivning (MKB) att tas fram.

Ett förslag till innehållsförteckning till kommande MKB-dokument för inkapslingsanläggningen redovisas i en bilaga.

Oavsett om inkapslingsanläggningen placeras vid Clab eller i Forsmark kommer den att placeras i ett område som är starkt präglad av industriell verksamhet. I Forsmark tar inkapslingsanläggningen endast industrimark i anspråk.

Antalet transporter beräknas bli fler vid en lokalisering till Forsmark, medan fler bullrande arbetsmoment (borrning och krossning vid bergschakt) kommer att behöva genomföras vid byggande av en inkapslingsanläggning vid Clab. Med hänsyn till att riktvärden för byggbuller kommer att underskridas vid närmast belägna bostäder bedöms ingen betydande påverkan på boendemiljön uppstå.

Anläggningarna bedöms vara likvärdiga med avseende på radiologiska risker. Vid placering av inkapslingsanläggningen i Forsmark tillkommer emellertid ett transportmoment där transport av icke inkapslat använt kärnbränsle sker utanför anläggningarna. Huvuddelen av de icke-radiologiska riskerna är sannolikt inte heller beroende av platsvalet.

Då inga betydande konsekvenser eller skillnader avseende risker hittills har identifierats på någon av platserna bedöms de i stort vara likvärdiga ur miljö- och hälsosynpunkt. Kompletterande utredningsarbete kommer att genomföras i samband med att miljökonsekvensbeskrivningen för inkapslingsanläggningen ställs samman.

Visade OH-bilder återfinns i *bilaga 1B*.

Diskussion

Diskussionen och frågorna efter presentationen handlade bland annat om vad som kan göra att inkapslingsanläggningen skulle lokaliseras till Forsmark.

Bertil Alm, Östhammars kommun noterade att SKB konstaterar att en lokalisering av inkapslingsanläggningen till Simpevarp och Forsmark ger likvärdiga miljökonsekvenser. Dessutom läggs goda principargument fram för att bygga inkapslingsanläggningen i anslutning till Clab.

Bengt Johansson, Östhammars kommun påpekade att det står i samrådsunderlaget att "Detta alternativ [lokalisering till Forsmark] aktualiseras endast om slutförvaret skulle lokaliseras till Forsmark". Det kan tolkas som att SKB redan har bestämt sig för att även slutförvaret ska ligga i Oskarshamns kommun.

SKB svarade att man vill ha inkapslingsanläggningen i Simpevarp, men har ännu ingen preferens vad gäller lokaliseringen av slutförvaret.

Det finns inga miljömässiga eller tekniska hinder mot att placera inkapslingsanläggningen i Forsmark, men de logistiska, ekonomiska och tekniska vinsterna med en förläggning till Clab kvarstår. En placering i Forsmark kan komma från samhälleliga eller politiska beslut, men kan bara bli aktuellt om även slutförvaret för använt kärnbränsle placeras i Forsmark. Rent logistiskt tycker SKB inte att det är lämpligt att lokalisera en inkapslingsanläggning i Forsmark om slutförvaret ska ligga i Oskarshamns kommun. Då skulle bränslet först transporteras till Forsmark för inkapslingen och sedan tillbaka till Oskarshamns kommun för deponering i slutförvaret.

SKB konstaterar att skrivningarna ska ses över för att undvika missförstånd.

Bengt Johansson påpekade vidare att väg 76 genom Norrskedika redan är hårt trafikerad. Om slutförvaret förläggs till Forsmark innebär det ännu mer trafik. Vägen måste åtgärdas för att kunna ta emot den trafikökningen.

Leif Byman, Länsstyrelsen svarade att vägplanerna ska rullas vart fjärde år. Väg 76 är Vägverkets ansvar, men Regionförbundet har stora intressen i vägfrågorna. Ibland kan omprioriteringar gå fort, som till exempel i Trollhättan. Vi får tillsammans verka för att vägnätet byggs för att klara tillkommande trafik

SKB tillade att vägfrågorna är viktiga, men måste lösas i samverkan med berörda parter, framför allt Vägverket, och att SKB stödjer regionens krafter i frågan.

Virpi Lindfors, Östhammars kommun undrade när den slutliga MKB:n presenteras. Det verkar ju som alla undersökningar som behövs inför en miljökonsekvensbeskrivning för inkapslingsanläggningen är klara. Vad händer med MKB:n när den lämnats in, vilar den bara eller kommer den att granskas?

SKB svarade att den slutliga MKB:n för inkapslingsanläggningen kommer att presenteras i samband med att ansökan enligt kärntekniklagen lämnas in. Det är myndigheterna som avgör hur denna MKB ska hanteras, om den ska kungöras och skickas ut på remiss, eller inte. Den MKB som tas fram år 2006 kommer sedan att inarbetas i det MKB-dokument som biläggs ansökningarna år 2008.

SKI påpekade att man har krävt att SKB ska vara tydlig med vad som är komplett och granskningsbart underlag och vilka delar man, redan när man lämnar in ansökan 2006, vet behöver kompletteras.

Bertil Alm menade att inkapslingsanläggningen inte kan betraktas som en fristående anläggning, som den beskrivs i underlaget. Nu säger SKB att det är bara konsekvenser för inkapslingsanläggningen som redovisas år 2006. Men inkapslingsanläggningen är inte fristående utan är kopplad till slutförvaret och det är konsekvenserna av båda anläggningarna som måste redovisas. Skillnaderna i avgränsningarna mellan KTL och MB måste skrivas tydligt i MKB-dokumentet. Det fanns en början på sådan beskrivning i remissversionen av ”omfattnings- och avgränsningsrapporten”, men den har ju inte kommit i slutversion.

Det har inte diskuterats något om avgränsningen av MKB:n för inkapslingsanläggningen i samråden. Inkapslingsanläggningen medför en massa saker som är beroende av KBS-3. Därför bör SKB i MKB:n redogöra för på vilka grunder man gjort ytterligare avgränsningar i MKB:n utan samråd.

SKB svarade att man inte gör någon skillnad på MKB-dokumenterna 2006 och 2008. Båda ska hålla för granskning enligt både MB och KTL, men ingen part behöver yttra sig förrän efter år 2008 när allt underlag är inlämnat. SKB lämnar in en ansökan för inkapslingsanläggningen 2006 för att ge granskarna möjlighet att fokusera på det tekniska underlaget. Inkapslingsanläggningen är en mer tekniskt komplicerad kärnteknisk anläggning jämfört med slutförvaret. Underlaget kommer att kräva mycket tid för granskning. Eftersom det underlaget kommer att finnas klart till nästa år kan granskningen starta då.

SKI framförde att deras synpunkter på granskningstid har varit en bidragande orsak till den nya plan för inlämnandet av ansökningar som SKB har lagt fram. SKI yttrar sig inte i ärendet förrän allt underlag är inlämnat och granskat.

Vad gäller samråd om avgränsningar för inkapslingsanläggningen framförde **SKB** att underlaget för samråden under år 2003 utgjordes av remissversionen av ”omfattnings- och avgränsningsrapporten”. Den behandlade även inkapslingsanläggningen. Slutversionen av rapporten har precis blivit tryckt. Arbetet har dragit ut på tiden, dels beroende på att det tog två år att få in alla synpunkter. Sedan kom SKB:s förändring av ansökningsprocessen och det var inte ändamålsenligt att ge ut en rapport som byggde på helt förändrade förutsättningar.

I diskussionen påpekade **Bertil Alm** också att det inte alltid behöver komma omedelbara svar på de synpunkter som förs fram i ett samråd. Samråden är ju till för att lyfta fram synpunkter och beakta dem i det fortsatta arbetet.

SKB svarade att i den mån det finns tydliga svar på frågor som ställs på samrådsmötena, redogörs självfallet för dessa.

4. Samrådsplan 2006-2008 med tidsplan och teman

Erik Setzman, SKB informerade om SKB:s översiktliga planering av samråden för åren 2006 – 2008.

För verksamheter som kan antas ha gränsöverskridande miljöpåverkan ska Sverige samråda med berörda grannländer, enligt Esbokonventionen. Det samrådet ska ske via Naturvårdsverket. SKB har skickat ett underlag som i stort beskriver hela slutförvarssystemet till Naturvårdsverket under hösten 2005, för vidarebefordran – med förfrågan om samråd önskas – till samtliga länder runt Östersjön. Svar beräknas kunna erhållas i februari 2006. Eventuellt samråd kan då påbörjas under våren.

Fortsättningsvis planeras två allmänna samrådsmöten per år i både Östhammars kommun och Oskarshamns kommun. Dessutom planeras ett möte per år och kommun under sommaren, för att ge sommarboende möjlighet att delta. De möten som kommer att genomföras under våren 2006 kommer att ha redovisning av alternativa metoder och lokaliseringar i MKB-dokumentet som huvudsakligt tema. Hösten 2006 kommer samrådsmötena att fokusera på resultat från utredningar avseende naturmiljö, kulturmiljö, friluftsliv med mera, samt de miljökonsekvenser slutförvaret för använt kärnbränsle bedöms medföra. Samråden planeras att avslutas under våren 2008. Erik Setzman betonade att SKB:s samrådsplan kan komma att ändras baserat på synpunkter som framkommer i samråden, arbetet med platsundersökningarna med mera.

Visad OH-bild återfinns i *bilaga 2*.

Diskussion

Virpi Lindfors frågade när själva valet av plats sker. Det ser ut som om det blir efter att samrådet har stängts.

SKB svarade att man räknar med att föreslå plats för slutförvaret i mitten på 2008, efter att resultaten från långsiktiga säkerhetsanalysen (SR-Site) föreligger. Det blir alltså efter att samrådet har stängts, men samrådet handlar ju om vad som ska beskrivas i MKB:n och hur. MKB:n sedan, ligger som en av grunderna för platsvalet. De fortsatta diskussionerna blir med kommunerna.

Bertil Alm undrade vilka delar som inte kommer med i underlaget inför samrådet om alternativredovisningen. I den översiktliga planeringen, som visades, står det för mötet våren 2006, att ”delar av alternativredovisningen” ska vara underlag.

SKB svarade att det underlag som kommer att presenteras i första hand omfattar de delar man föreslår ska ingå i alternativredovisningen i MKB-dokumentet. Övrigt underlag är ju beroende av vilka pågående delutredningar som är klara vid tillfället.

5. MKG:s begäran om att få delta i möten med Samråds- och MKB-grupp Forsmark

Mats Lindman, Länsstyrelsen redogjorde för bakgrund och förslag till beslut vad gäller frågan om nationella miljöorganisationers möjlighet att närvara vid sammanträden med Samråds- och MKB-grupp Forsmark.

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) har i skrivelse den 13 maj 2005 till Länsstyrelsen begärt att få delta i Samråds- och MKB-grupp Forsmark. I sitt svar den 5 juli 2005 redovisade Länsstyrelsen att man inte var beredd att utvidga gruppen utöver de parter som nu ingår.

Kommunstyrelsen i Östhammars kommun har uttalat att man verkar för att de miljöorganisationer som beviljas medel ur Kärnavfallsfonden ska ges observatörsstatus i Samråds- och MKB-grupp Forsmark samt att en del möten kan hållas öppna för allmänheten.

Efter överläggningar mellan de ordinarie parterna i Samråds- och MKB-grupp Forsmark och motsvarande grupp i Oskarshamn, MKB-forum, har Samrådsgruppen kommit fram till att de miljöorganisationer som beviljas medel ur Kärnavfallsfonden bör ges observatörsstatus i gruppen.

Även KASAM har frågat om möjligheten att få närvara vid sammanträden med Samråds- och MKB-grupp Forsmark.

Alla möten med MKB-forum är offentliga. Huruvida även möten med Samrådsgruppen ska vara offentliga kommer gruppen att ta ställning till senare.

Länsstyrelsens förslag till beslut återfinns i *bilaga 3*.

Beslut

Parterna i Samråds- och MKB-grupp Forsmark enades om att de miljöorganisationer, som beviljats stöd från Kärnavfallsfonden, ska erbjudas möjlighet att närvara som observatörer, med en företrädare per stödbeviljad sammanslutning av ideella föreningar, vid Samråds- och MKB-grupp Forsmarks ordinarie sammanträden under år 2006. Även KASAM ska erbjudas möjlighet att närvara på motsvarande villkor.

6. Lägesrapporter

6.1 Östhammars kommun

Virpi Lindfors informerade om aktuella aktiviteter i kommunen. Man har bland annat arrangerat en informationsträff om slutförvarsprojektet på Bruksgymnasiet, tillsammans med representanter från Oss och SKB samt haft en dialog om beslutsprocessen med deltagare från SKI, SSI, Oskarshamns kommun och Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet.

KASAM erbjuder stöd i kommunens arbete, men kommunen måste definiera sitt behov. I möten med KASAM har detta diskuterats. Kommunen har också varit med på SKB:s expertmöten med SKI och SSI.

Vidare har man genomfört en utbildningsdag för kommunfullmäktige. Där presenterades och diskuterades genomförda och pågående aktiviteter i kommunen, med kopplingar till slutförvarsprojektet.

På ett ÖSOS-seminarium (gemensamt för Östhammars och Oskarshamns kommuner) fick de nationella miljöorganisationerna presentera sig för politikerna och berätta om hur man arbetar och hur man ser på kärnavfallsfrågan.

Avslutningsvis berättade Virpi Lindfors att man håller på med att ta fram en planering för kommunikation och aktiviteter för information till medborgarna för tiden fram till år 2008.

Visade OH-bilder återfinns i *bilaga 4*.

6.2 Länsstyrelsen i Uppsala län

Mats Lindman redogjorde för några av Länsstyrelsens aktiviteter. Länsstyrelsen har fortsatt regelbundna samrådsmöten med SKB enligt miljöbalkens 12:e kapitel, där man bland annat hanterar etableringen av nya borrhållplatser. Samråden har rullat på sedan februari 2002 och det är många personer på Länsstyrelsen som är involverade.

Länsstyrelsen har fattat beslut angående KPLU-programmet för Forsmark, som avser SKB:s arbete med komplett platsundersökning. Länsstyrelsen har även svarat på SKI:s remissförfrågan gällande Fud-program 2004 (se *bilaga 7*). I sitt yttrande över programmet framhåller Länsstyrelsen att SKB ska ta fram underlag för en bred alternativredovisning. Länsstyrelsen betonade även behovet av en samordnad prövning av inkapslingsanläggningen och slutförvaret, med krav på ömsesidig hänsyn enligt 16 kap. 7 § miljöbalken.

Vidare har Länsstyrelsen yttrat sig över Finansieringsutredningens slutbetänkande (SOU 2004:125). Vad gäller betalningsansvaret för kärnavfallet stöder Länsstyrelsen befintligt system.

Länsstyrelsen bistår bland annat SKI med att granska kommunernas redovisning och ansökningar om medel från Kärnavfallsfonden. Länsstyrelsen har medverkat i granskningen av Östhammars kommuns redovisning av användning av medlen från Kärnavfallsfonden och funnit den utan anmärkningar.

Slutligen informerade Mats Lindman om att man tillsammans med Östhammars kommun och SKB har tagit fram ett diskussionsunderlag, som grund för det fortsatta arbetet med planfrågor enligt plan- och bygglagen, inför en eventuell etablering av ett slutförvar eller en inkapslingsanläggning för använt kärnbränsle i Forsmark.

6.3 SKI

Josefin Päiviö Jonsson gav en lägesrapport för SKI:s arbete.

SKI kommer i januari 2006 att genomföra en omorganisation som bland annat innebär att avdelningen för kärnavfallssäkerhet och avdelningen för nukleär ickespridning slås ihop. Den nya avdelningen kommer att ha tre enheter, bland dessa enheten för slutförvaring. Elisabeth André Turlind kommer att bli chef för den nya avdelningen.

SKI föreslår att avgiften för år 2006 (enligt 5 § finansieringslagen) för finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle, för de reaktorer som fortfarande är i drift ska vara oförändrad jämfört med föregående år. Detta innebär att en genomsnittlig nivå (exklusive Barsebäck) på 0,8 öre per kilowattimme föreslås bli fastställd.

SKI och SSI kommer att granska SKB:s PSE (Preliminary Safety Evaluation) för Forsmark och Laxemar. Granskningen kommer att presenteras i en gransknings-PM i maj 2006. Syftet med PSE-granskningen är att:

- tillgodose kommunernas behov att få en prövning av platsernas lämplighet innan KPLU inleds
- bedöma SKB:s planerade inriktning av KPLU

SKI vill träffa Östhammars kommun för att bland annat få deras synpunkter på SKI:s upplägg för granskningen.

Visade OH-bilder återfinns i *bilaga 5*.

Diskussion

Anledningen till att förslaget till avgift för Forsmark är högre än för de andra kärnkraftverken är, att avgifterna beräknas utifrån respektive kraftverks intjänandetid (det vill säga från när de togs i drift). Då blir det olika för olika kraftverk.

Det diskuterades också om när regeringens beslut om Fud-program 2004 kan förväntas komma. Enligt erfarenheterna från arbetet med tidigare Fud-program, så bör beslutet komma i december.

6.4 SKB

Claes Thegerström lyfte fram några pågående verksamheter på SKB.

SKB har yttrat sig till Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet angående SKI:s, SSI:s och KASAM:s granskningar av Fud-rapport 2004. SKB upplever granskningen som värdefull. Vi har fått svar på de frågor vi särskilt har önskat få belysta. Speciellt kommenterades tre punkter som är strategiskt viktiga för SKB:

- Vem har ansvaret för förslutet slutförvar?

Den grundläggande principen är att de som har tillstånd till kärnteknisk verksamhet ska svara för att använt kärnbränsle och kärnavfall tas om hand på ett säkert

sätt. Det innebär att de ska svara för att erforderliga åtgärder för hantering och slutförvaring faktiskt kommer till stånd. När det är klart har industrin uppfyllt sina åtaganden och det fortsatta övergripande och långsiktiga ansvaret för använt kärnbränsle och kärnavfall ligger hos staten. SKB menar att detta synsätt på ansvarsfördelningen är naturligt och funktionellt. Vi anser dessutom att det vore värdefullt om regeringen på lämpligt sätt bekräftar att kärnkraftsföretagens ansvar sträcker sig fram till dess att förvaren förslutits, och att det långsiktiga ansvaret därefter ligger hos staten.

- Ansökans- och handlingsplaner

I sitt remissyttrande efterlyser SKI en bättre och mer detaljerad redovisning av hur innehållet ser ut i de olika beslutsunderlag som ska vara framme vid olika redovisningstillfällen. Detta gäller särskilt resultaten av forskning, teknikutveckling, långtidsförsök och acceptanskriterier för barriärer samt sådan forskning som SKB avser att bedriva efter ansökan i olika tidsskalor fram till förslutning av slutförvaret.

Inför granskningar av kommande ansökningar ser SKB det som ändamålsenligt att ta fram en ansökansplan som preciserar innehåll, avgränsningar och omfattning av underlag till de planerade ansökningarna 2006 och 2008 samt en översikt av planerat arbete med slutförvaret för använt kärnbränsle under byggskedet. En sådan ansökansplan har börjat utvecklas i samverkan med myndigheterna och beräknas kunna presenteras i maj 2006.

Uppdateringen av handlingsplanen kommer att redovisas till nästa Fud-rapport.

- Avveckling och rivning av kärnkraftverken

Det är reaktorägarna som ansvarar för rivning av kärnkraftverken och SKB som ska tillhandahålla anläggningar och system för att ta hand om avfallet. SKI har i sitt remissyttrande önskat att SKB och reaktorinnehavarna bör utreda om vissa delar av rivningsarbetet kan tidigareläggas och vilken kortaste tid som krävs för att en tillståndsprocess för slutförvaring av rivningsavfall kan påbörjas.

SKB avser att avsätta ökade resurser för rivningsfrågor under de kommande åren. En lämplig inledning av detta arbete torde vara att tillsammans med reaktorinnehavarna systematiskt gå igenom de synpunkter som framkommit i rivningsfrågan, för att sedan i dialog med myndigheterna avgöra vad som kan redovisas i nästa Fud-program.

SKB arbetar också med att utarbeta *synpunkter på SKI:s förslag till avgifter och säkerhetsbelopp* för år 2006, enligt finansieringslagen. Regeringen måste ta sitt beslut senast 15 december.

Vidare förbereder SKB övertagandet av *driften av Clab* som idag, på uppdrag av SKB, drivs av OKG. SKB:s verksamhet utvecklas och nya anläggningar ska byggas och drivas (inkapslingsanläggning och slutförvar). Detta kräver att SKB säkrar och breddar kompetensen rörande drift av kärntekniska anläggningar. Övertagande innebär bland annat att SKB tar över de 50–60 personer som arbetar

på anläggningen. En nära samverkan med OKG kommer att vara nödvändig och delar av verksamheten kommer även i fortsättningen att skötas av OKG och andra entreprenörer.

Övertagandet måste anmälas och godkännas av SKI. Målet är att till 1 oktober 2006 ha överfört driften av Clab till SKB:s regi.

Vidare har SKB inrättat en *organisation för fristående säkerhetsgranskning*, avdelning Kärnteknisk säkerhet. Bakgrunden är bland annat de krav som ställs i SKI:s föreskrifter om säkerhet i kärntekniska anläggningar. Detta särskilt med tanke på kommande ansökningar för inkapslingsanläggning och slutförvar.

Avslutningsvis nämnde Claes Thegerström att SKB har börjat förbereda sig inför de *förändringar av verksamheten och organisationen* som kommer i och med att de nuvarande projekten för inkapslingsanläggningen och slutförvaret avslutas och ansökningar lämnas in. Tillståndsprövningen för inkapslingsanläggningen och slutförvaret beräknas pågå fram till och med år 2010. Därefter ska de två byggprojekten genomföras parallellt med driften av våra anläggningar. Ett arbete pågår med att ta fram förslag på hur SKB:s organisation kan komma att se ut i framtiden. Vi ska identifiera vilka funktioner, resurser, kompetenser och produkter som finns inom SKB i dag och vilka som blir aktuella i framtiden. Även frågan om hur övergång och omställning mellan olika skeden, förläggningsorter och organisationer kan göras, med hänsyn taget till verksamhetens behov och berörd personal, tas upp.

Saida Laârouchi Engström informerade kort om arbetet med inkapslingsanläggningen. Arbeta pågår med alla moment som ska tas fram inför inlämnandet av ansökan och tidsplanen håller. Status på MKB-dokumentet har just presenterats (se punkt 3). Anläggningsbeskrivningen är klar och intern granskning på SKB av säkerhetsredovisningen (PSAR) pågår.

Olle Olsson gav en nulägesöversikt om Platsundersökning i Oskarshamn. I Simpevarp pågår inga borrhningar, men automatiska mätningar i både hammarborrhål och kärnborrhål pågår kontinuerligt. Undersökningarna av berget visar att förvaret får plats i Simpevarp, men med små marginaler. Den preliminära säkerhetsbedömningen visar att platsen uppfyller ställda krav på berggrunden.

Undersökningarna i Laxemar ligger tidsmässigt nio månader efter Simpevarp. I Laxemarområdet prioriteras de centrala och södra delarna. Kärnborrningarna av två hål beräknas starta under november och pågå till mars respektive april nästa år. Vi tittar även på olika placeringar av anläggningarna på markytan, med inriktning mot de centrala delarna och mot sydväst. Hela platsundersökningen beräknas vara avslutad efter sommaren 2007.

Visade OH-bilder återfinns i *bilaga 6A*.

Platsundersökning Forsmark samt PBL-frågor

Kaj Ahlbom presenterade dagsläget på omfattning och resultat från den pågående platsundersökningen i Forsmark.

Programmet för den kompletta platsundersökningen (KPLU-programmet) har granskats bland annat av Länsstyrelsen och Insite (SKI:s internationella konsultgrupp, som granskar pågående platsundersökningar). Kaj Ahlbom jämförde befintliga, planerade och eventuella borrhål, enligt KPLU (rapportnummer R-04-75) med en aktuell bild av existerande och planerade borrhål. Jämförelsen visar att många borrhål är färdiga, men flera borrhål har lagts till och några har nedprioriterats.

3D-modellen över berggrunden i Forsmark, som gjordes för snart två år sedan, håller fortfarande och all nytillkommen information stärker den.

Det är troligen färdigborrat i den centrala delen av kandidatområdet till sommaren, därefter borrar vi i den yttre delen av området, utifrån väg 76 och Singöförkastningen.

På borrhålsplats nio, i omedelbar närhet av Forsmarksverkets bostadsområde kommer två kärnborrhål att borraras. De planeras bli mellan 600 och 800 meter långa. Syftet med dessa två borrhål är att utforska slutförvarets centralområde, det vill säga det område där vi planerar att eventuellt bygga ramp och schakt ner till slutförvaret. Nu borraras 9A, borrhålet går från linsen och ut i omgivande berggrund. Preliminärt verkar vi ha nått gränsen vid cirka 750 meters borrhålslängd.

Länsstyrelsen har gett oss tillstånd att anlägga den tionde borrhålsplatsen strax söder om Bolundsfjärden. Vi bedömer att vi behöver ytterligare data om berget i det här området. Borrhålsplats tio är den sista borrhålsplats som vi nu planerar att anlägga inom själva kandidatområdet. Resterande borrhålsplatser anläggs sannolikt utanför för att granska de sprickzoner som omger kandidatområdet.

Slutligen informerade Kaj Ahlbom om att SKB har skickat en begäran till Östhammars kommun om att upprätta en detaljplan över området som är aktuellt för ett eventuellt slutförvar. Enligt SKB:s förslag för placering av anläggningarna på markytan måste FKA:s (Forsmarks Kraftgrupp AB) befintliga bostadsområde flyttas och SKB har påbörjat en förstudie tillsammans med FKA.

Visade OH-bilder återfinns i *bilaga 6B*.

MKB och samråd samt lokal informationsverksamhet

Erik Setzman nämnde kort om SKB:s pågående arbete med att utforma en ny webbsida med information om arbetet med MKB-dokumenterna och de utredningar som utgör underlag för bedömningen av miljökonsekvenserna. Webbsidan kommer att presenteras i december.

Visad OH-bild återfinns i *bilaga 6C*.

Gerd Nirvin redovisade några aktiviteter av den omfattande dialogen med närboende och kommuninvånare, som bedrivs i Forsmark.

Nyligen infördes den sista av årets tre annonser med information om pågående platsundersökningar i Upsala Nya tidning, Östhammars Nyheter och Annonsbladet. Ett Nyhetsbrev skickas regelbundet till närboende och fritidsboende i Forsmarksområdet där vi berättar om våra aktiviteter i fält.

Informationstidningen Lagerbladet delas ut till alla hushåll i kommunen och andra intresserade kan kostnadsfritt prenumerera på den.

SKB försöker också att så ofta som möjligt få träffa övriga kommuninvånare i olika konstellationer för att informera och diskutera kring kärnavfallsprogrammet och pågående platsundersökningar. Den senaste tiden har det varit flitiga kontakter med personal som arbetar med vård och omsorg. SKB deltar även bland annat i FKA:s skolinformationer.

Studieresor till Oskarshamn är fortsatt populära. Alla kommuninvånare är välkomna att delta i resorna, som ger deltagarna en grundlig genomgång av SKB:s verksamhet i Småland.

Därutöver arrangerar vi regelbundet olika typer av närboendemöten för information och samvaro samt fältbesök. De frågor som diskuteras handlar mycket om vad som händer under pågående platsundersökningar och om tillkommande buller och transporter om slutförvaret ska byggas i Forsmark. Många tycker att det är en lång process fram till ett beslut om var slutförvaret ska ligga och frågor kommer upp om Sverige kan komma att omhänderta även avfall från andra länder.

Diskussion

Kommunen menade att det för deltagarna kan vara en diffus gränsdragning mellan samråd enligt miljöbalkens krav och platsernas informationsmöten. Den är viktigt att vid respektive möte vara tydlig med, vad det är för typ av möte och syftet med mötet. SKB svarade att man var noga med det och dessutom tas alla synpunkter om hand, oavsett var eller hur de kommer fram.

7. Frågestund

Fråga: Vad frågar skolungdomarna om när de besöker FKA?

Svar: (SKB) De kan fråga om precis vad som helst. Många frågor handlar om hur kärnkraftverken fungerar och Sveriges kärnkraftsprogram. De undrar också om var slutförvaret för använt kärnbränsle kommer att ligga.

Fråga: (Milkas) Vi alla som använder el betalar in pengar till Kärnavfallsfonden. Nu ska staten ta flera miljarder ur fonden för att kunna avveckla kärnkraften och kärnkraftverken lånar pengar till reparationer och effekthöjningar. Hur betalas de pengarna tillbaka?

Svar: (SKB) Pengarna i fonden är öronmärkta för att enbart användas för arbetet med att omhänderta det radioaktiva avfallet från de svenska kärnkraftverken.

Staten betalar ersättning för förlorad kraftproduktion till ägarna för de reaktorer som stängs, men de pengarna tas inte från Kärnavfallsfonden. Kärnkraftverken finansierar själva sina reparationer och kostnaderna för effekthöjningarna.

Fråga: (Milkas) Hur djupa är de djupaste sprickorna?

Svar: (SKB) Man vet inte hur djupt de största sprickzonerna går, men går de genom hela krustan kan de vara 30 kilometer djupa. Då handlar det om regionala förkastningar och inte om sprickor inuti linsen i Forsmark.

Fråga: (Milkas) SKB går ut med mycket bra information. Skulle ni inte kunna låta miljörelsen få komma till tals i det informationsmaterial ni producerar?

Svar: (SKB) Det skulle nog bara väcka förvirring. Det är bättre med en tydlig avsändare och att det är tydligt vem som står för vilka åsikter.

Inlägg: (Miljövänner för kärnkraft) Miljövänner för kärnkraft har cirka 3 000 medlemmar som alla har någon anknytning till kärnteknisk verksamhet. Vi stöder allmänt det arbete som SKB gör för att förverkliga en slutförvarslösning enligt KBS-3 metoden och har förtroende för det granskningsarbete som görs av SKI, SSI och de övriga tillsynsorganen.

Fråga: (Milkas) På mötet här har vi fått höra om hur sprickorna ser ut i Forsmark. Hur är det i Oskarshamn?

Svar: (SKB) Laxemarområdet med omgivning består till stor del av smålandsgranit och det finns ingen avgränsad lins som i Forsmark. Allmänt sett är berget sprickigare i Laxemar än i Forsmark. Området i Laxemar begränsas av större sprickzoner, men inga delar av förvaret kommer att läggas in en sprickzon.

Fråga: (Milkas) Detta är en långdragen historia. Det är viktigt att dokumentera miljöorganisationernas roll.

Svar: (SKB) De pengar som betalas ut från Kärnavfallsfonden måste användas till det de är avsedda för. Mottagarorganisationerna måste arbeta inom de givna ramarna. Det är SKB som enligt befintlig lagstiftning är skyldig att göra en miljökonsekvensbeskrivning och det känns ju tämligen meningslöst att behöva argumentera mot förslag om att detta istället ska göras av en ”oberoende part”.

Kommentar: (MKG) Det kan ju vara så att man genom att framföra förslag, som inte är genomförbara idag, faktiskt kan bidra till förändringar i framtiden.

Fråga: (Milkas) Hur upplever Östhammars kommun och Länsstyrelsen samråden? Hur upplever ni era roller? Gör ni egna utvärderingar? Springer ni efter industrin eller bedriver ni samråd i ordets rätta bemärkelse? Producentansvar är bra men inte för det radioaktiva avfallet från kärnkraftverken. Det är alldeles för farligt.

Svar: (Kommunen) Vi är i stort beroende av myndigheterna och har ett bra samarbete med dem. Vi får bra svar på de frågor vi ställer, både från

myndigheterna och SKB. Oavsett inställningen till kärnkraft så bidrar vi alla i kommunen så gott vi kan för att få en bra lösning på avfallsfrågan.

(Länsstyrelsen) Länsstyrelsen har ett uppdrag enligt regeringens beslut över kompletteringen till Fud-program 1992 (Fud-K, 1995). Där sägs bland annat att länsstyrelsen i det län som berörs av SKB:s undersökningar bör ta på sig ett samordnande ansvar för att vidta åtgärder som möjliggör för berörd kommun att följa och bedöma samt lämna information i samband med arbetet för slutförvaring av använt kärnbränsle och kärnavfall. Av regeringsbeslutet framgår även att länsstyrelsen har ett samordnande ansvar för de kontakter med kommuner och statliga myndigheter som behövs för att SKB ska kunna ta fram underlag till en MKB.

Länsstyrelsen i Uppsala län samarbetar mycket med Länsstyrelsen i Kalmar län. Länsstyrelsens engagemang sker dels i enlighet med bestämmelserna i miljöbalkens 6:e kapitel, till exempel i dessa samråd med Samråds- och MKB-grupp Forsmark, och dels i enlighet med bestämmelserna i miljöbalkens 12:e kapitel, i samråden med SKB för att begränsa konsekvenserna för natur- och kulturmiljö med mera under platsundersökningarna.

(SKB) SKB har haft en dialog i olika former med Östhammars kommun under 10 år, allt sedan förstudierna inleddes. En utvärdering av arbetet görs i princip i samband med planeringen av det kommande arbetet. MKB-forum i Oskarshamn har gjort en mer formell utvärdering.

Fråga: (Milkas) Vi vill se mer oberoende forskning. Även om SKB har producentansvar kan man ha oberoende forskning.

Svar: (SKB) Forskning med koppling till omhändertagande av använt kärnbränsle har pågått i cirka 30 år i Sverige, och runt om i världen sker av SKB oberoende forskning sedan lång tid tillbaka. SKB gör för sitt program en avvägning av hur pengarna ska fördelas mellan olika metoder. Vart tredje år upprättar vi ett program för forsknings- och utvecklingsverksamheten. Där redogör vi för genomförd forskning, demonstration och resultat samt planer för kommande arbete. Programmet lämnas in till SKI för granskning. SKI yttrar sig sedan till regeringen som fattar beslut om programmets inriktning. SKB agerar sedan i enlighet med regeringens beslut. SKI och SSI finansierar på egen hand forskning som underlag till sina myndighetsuppgifter.

SKB anlitar forskare med stor integritet på högskolor och universitet i Sverige och internationellt, som utgående från sin kompetens levererar resultat. De får specifika frågor att besvara, men svaren är helt beroende av forskningsresultaten.

Vidare vill SKB framhålla att en viktig orsak till det svenska kärnavfallsprogrammets relativa framgång har varit den tydliga rollfördelning som, med stöd av lagstiftning på området, har lagts fast mellan de olika aktörerna.

Fråga: (Milkas) SKB lägger bara fram en massa påståenden. Var kommer grunden ifrån?

Svar: (SKB) SKB är mycket noggrann med att ange referenser, till exempel i Fud-programmen. SKB menar att det också är viktigt att man tar reda på bevekelsegrunderna för alla parter deltagande i samrådsprocessen för ett slutförvar. En del arbetar för att stoppa kärnkraften.

Fråga: (MKG) Beträffande diskussionen om hur miljöorganisationerna uppfyller lagens krav för att få medel, så kommer det att bli tydligare nu när vi ansöker om fortsatta anslag. Kommer SKB på samråden i vår, att hantera både alternativfrågan och lokaliseringsfrågan (till exempel in- och utströmningsområden) på samma möte? Kan ni dela på samråden, då frågorna har så olika karaktär?

Svar: (SKB) Vi ska tänka på saken.

Fråga: (Milkas) Det kan väl inte vara så omöjligt att SKB tar med våra åsikter när ni gör ett informationsmaterial? Ta med ett utdrag bara. Ni kan väl också föredra vår inställning på informationsmöten.

Svar: (SKB) När SKB deltar i FKA:s möten med skolungdom brukar vi uppmana deltagarna att även söka upp och ta del av till exempel miljöorganisationernas inställning till olika frågor.

På SKB:s egna informationsmöten med närboende diskuteras inte formalia eller kärnkraftens vara eller inte vara. Det finns inget intresse för den typen av frågor på dessa möten.

Kommentar: (Miljövänner för kärnkraft) KASAM har gett ut flera rapporter som utgör en bra kunskapskälla.

8. Planering för år 2006

Mats Lindman, Länsstyrelsen föreslog att ett förslag till verksamhetsplan ska presenteras på nästa möte.

Beslut: Mötesdagar för Samråds- och MKB-grupp Forsmark år 2006:
Fredag 10 mars, klockan 09.00-12.30

Fredag 2 juni, klockan 09.00-12.30

Onsdag 20 september, klockan 09.00-12.30

Det sista mötet nästa år är tänkt att vara gemensamt med MKB-forum i Oskarshamn. Föreslagen dag är torsdag 30 november.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

9. Övriga frågor

Virpi Lindfors, Östhammars kommun påminde om tidigare diskussioner om att snabba upp förfarandet med protokollen från dessa möten för att minska tiden innan de offentliggörs på SKB:s webbplats.

Det fanns inga fler övriga frågor och Leif Byman förklarade mötet avslutat.

Vid protokollet

Sofie Tunbrant

Justeras

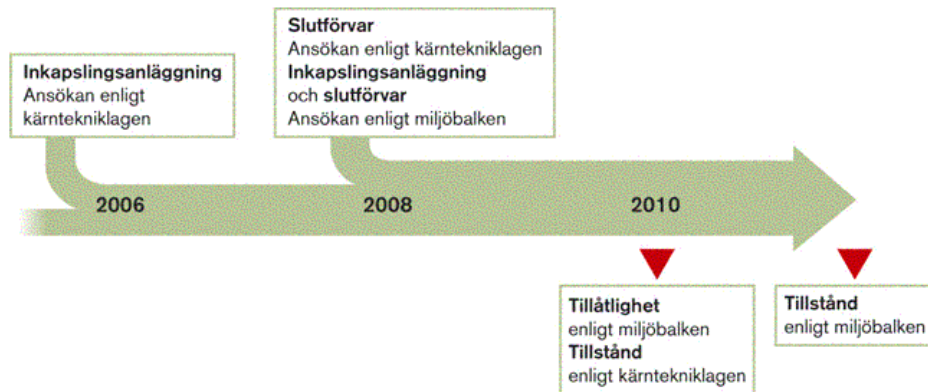
Leif Byman

SKB

Östhammars kommun

SKI

Planering för inlämnande av tillståndsansökningar

Underlag till mötet

Utdrag om bedömda miljökonsekvenser samt förslag på innehållsförteckning i MKB:n

- Finns på SKB:s webbplats (kan fås utskrivet).
- Skickas till berörda statliga myndigheter och verk, länsstyrelser och kommuner samt de organisationer som får pengar från kärnavfallsfonden.
- Möjligt att lämna synpunkter till 2 december.

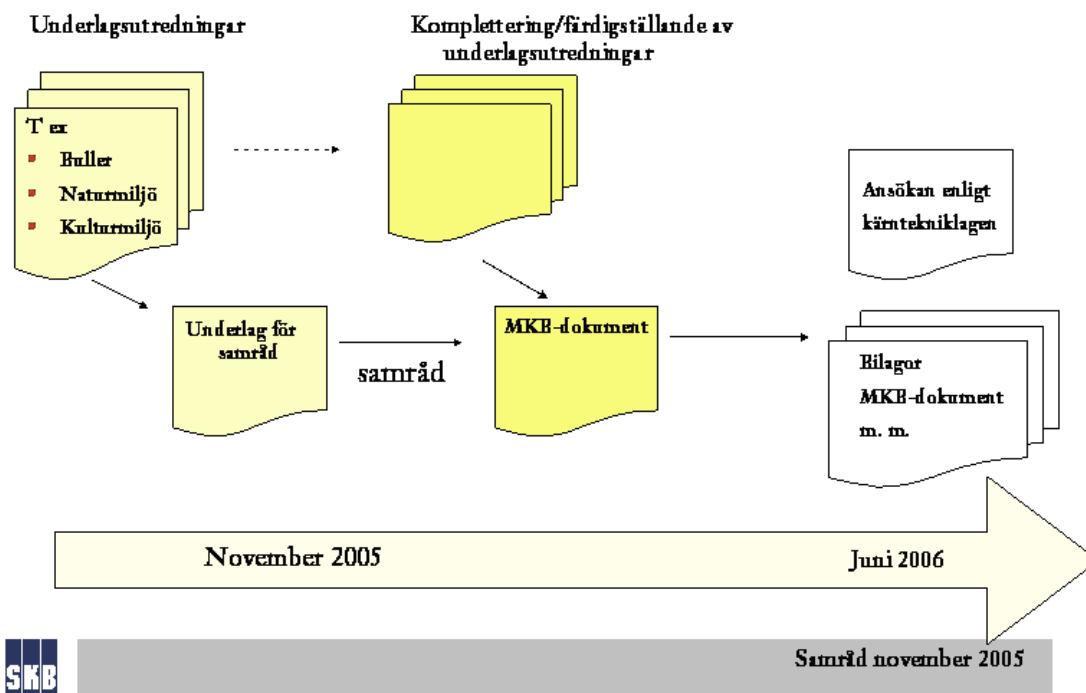
Lokalisering av inkapslingsanläggningen

SKB:s föreslår att inkapslingsanläggningen lokaliseras intill Clab på Simpevarpshalvön i Oskarshamns kommun

- Ta tillvara den erfarenhet av bränslehantering som finns hos personalen vid Clab
- Samutnyttja flera av de befintliga systemen och anläggningsdelarna i Clab
- Överföringen av använt kärnbränsle från mellanlagring till inkapsling kan ske utan några transporter av använt kärnbränsle

Alternativ lokalisering är i anslutning till de kärntekniska anläggningarna i Forsmark

Från samråd till MKB-dokument och ansökan

Huvudalternativ

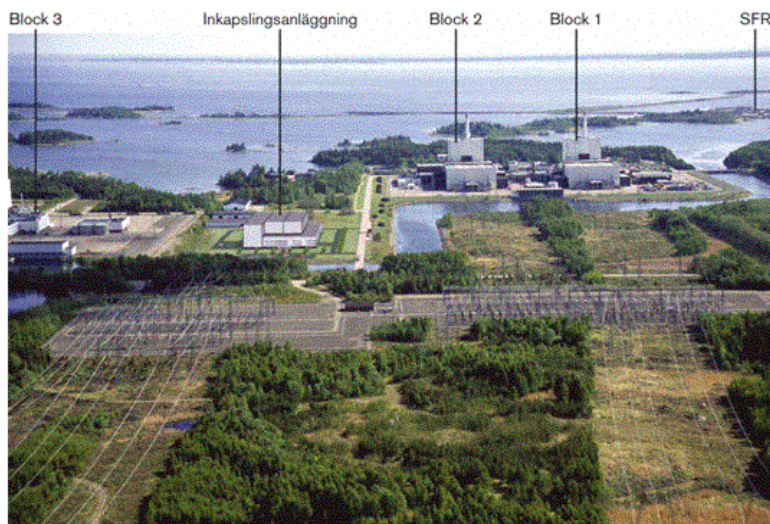
Inkapslingsanläggning vid Clab i Oskarshamn

Samråd november 2005

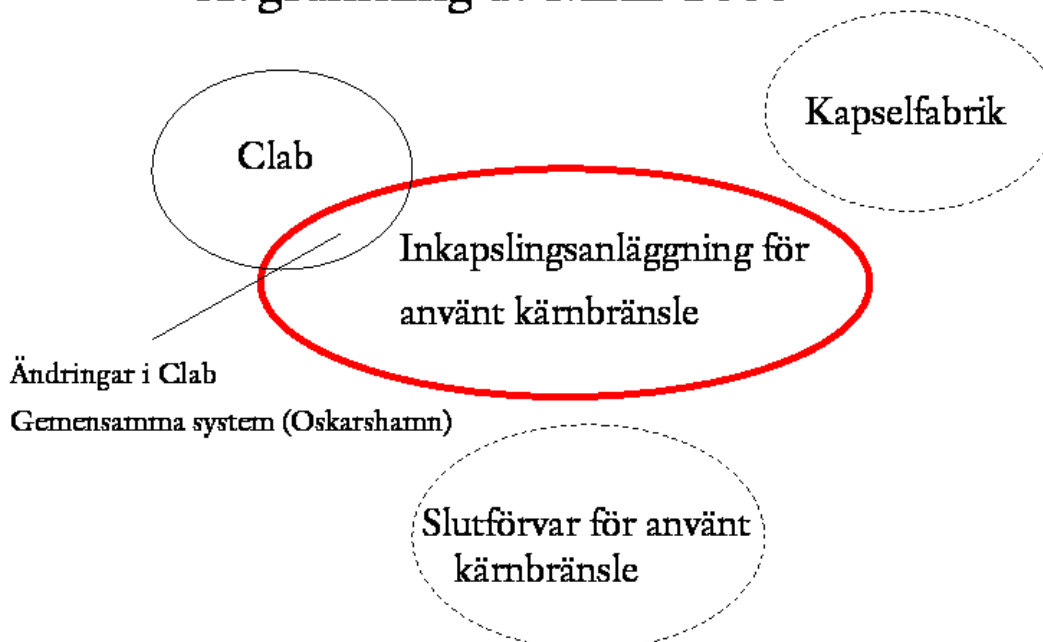

Alternativ lokalisering Inkapslingsanläggning i Forsmark

Samråd november 2005

Avgränsning av MKB 2006

Samråd november 2005

Inkapslingsanläggning i Forsmark

Påverkan under bygg-, drift- och rivningsskede

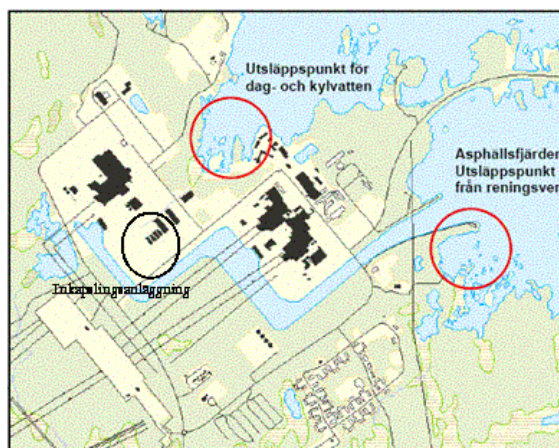
- Mark tas i anspråk
- Buller och vibrationer
  - transporter
  - arbetsmaskiner (bygg- och rivningsskede)
  - ventilationsfläktar (drift)
- Utsläpp till luft
  - transporter
  - arbetsmaskiner och damning (bygg- och rivningsskede)
  - ventilation (drift)

Samråd november 2005

Påverkan forts.

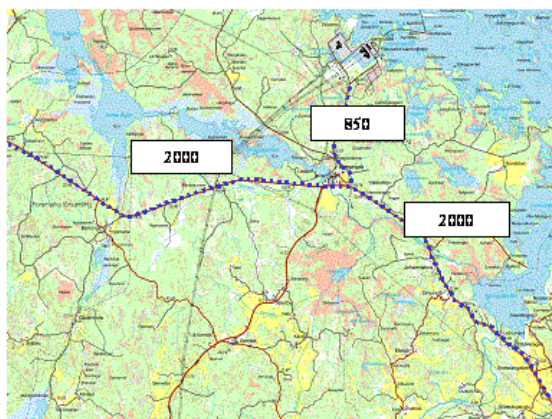
- Utsläpp till vatten
  - dagvatten
  - avloppsvatten
- Resursförbrukning
  - drivmedel till fordon
  - energi
  - dricksvatten
- Avfall
  - bygg- och rivningsavfall (bygg- och rivningsskede)
  - kopparspill (drift)
  - filter och jonbytarmassor för rening (drift)

Samråd november 2005

Transporter

Befintlig trafik på lokalt vägnät
(antal fordon per dygn som årsmedelvärde)

Transporter
till och från
inkapslingsanläggningen

	Byggskede	Driftskede	Rivningskede
Antal transporter per dygn (tot)	70-150	120	30
Andel tunga transporter	20 %	10 %	30 %

Samråd november 2005

Säkerhet och risker

Radiologisk säkerhet och strålskydd

- Preliminär säkerhetsredovisning tas fram för inkapslingsanläggning vid Clab i Oskarshamn.
- Beskriver omgivningspåverkan vid normal drift, störningar och missöden.
- Samma krav gällande säkerhet och strålskydd i Forsmark
- Transportmoment tillkommer med icke inkapslat kärnbränsle från Clab. Motsvarande transporter sker idag från kärnkraftverken till Clab.

Samråd november 2005

Säkerhet och risker

Icke-radiologiska risker

- Riskerna förekommer huvudsakligen i byggskedet
- Skiljer sig inte från risker som förekommer vid varje stort byggprojekt
- Huvuddelen av riskerna som identifierats är utsläpp av olja och diesel på mark. Åtgärder för riskreducering tas fram.

Samråd november 2005

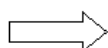
Konsekvensbedömning

Boendemiljö och hälsa

- Buller och utsläpp till luft förväntas inte medföra betydande störning eller effekter på människors hälsa.

Kulturmiljö och landskap

- Anläggningen uppförs inom befintligt industriområde.
- Inga kulturhistoriska lämningar berörs.

Små konsekvenser

Samråd november 2005

Konsekvensbedömning

Naturmiljö

- Anläggningen uppförs inom befintligt industriområde som saknar höga naturvärden.
- Området är redan stört av buller och ljussken.
- Bullerstörning och utsläpp från anläggningen och transporter bedöms medföra små konsekvenser för växt- och djurliv i närområdet.

Samråd november 2005

Sammanfattande bedömning av alternativa lokaliseringar

- Båda platserna är starkt präglade av industriell verksamhet
- I Forsmark tas endast industrimark i anspråk.
- I Oskarshamn tas en del av ett skogsområde vid Clab i anspråk. Konsekvenser för natur- och kulturmiljö bedöms som små.
- I Forsmark blir det fler transporter p g a större personalbehov
- I Oskarshamn blir det fler bullrande arbetsmoment under byggtid
- Anläggningarna bedöms vara likvärdiga ur risksynpunkt.

Samråd november 2005

Förslag till struktur MKB 2006 – Kap 1 och 2

1 Bakgrund och förutsättningar

- 1.1 Inledning
- 1.2 Bakgrund
- 1.3 Alternativ
- 1.4 Avgränsning
- 1.5 Samråd

2 Platsförutsättningar

Samråd november 2005

Förslag till struktur MKB 2006 – Kap 3 och 4

3 Inkapslingsanläggning vid Clab i Oskarshamn

- 3.1 Anläggningen, miljöpåverkan och skadeförebyggande åtgärder
- 3.2 Konventionella transporter
- 3.3 Risk- och säkerhetsfrågor
- 3.4 Effekter och konsekvenser
- 3.5 Hushållning med naturresurser

4 Inkapslingsanläggning i Forsmark

- 3.1 Anläggningen, miljöpåverkan och skadeförebyggande åtgärder
- 3.2 Transporter av radiologiskt material
- 3.3 Konventionella transporter
- 3.4 Risk- och säkerhetsfrågor
- 3.5 Effekter och konsekvenser
- 3.6 Hushållning med naturresurser

Samråd november 2005

Förslag till struktur MKB 2006 – Kap 5, 6 och 7

5 Nollalternativet

5.1 Risk- och säkerhetsfrågor

5.2 Miljöpåverkan, effekter och konsekvenser samt skadeförebyggande åtgärder

5.3 Hushållning med naturresurser

6 Sammanfattande slutsatser

7 Uppföljning

8 Referenser

Samråd november 2005

Förslag till bilagor till MKB

- Samrådsredogörelse
- Beslut om betydande miljöpåverkan
- Bullerutredningar
- Konsekvensutredning kulturmiljö (arkeologisk utredning)
- Konsekvensutredning naturmiljö
- Miljöriskanalys
- Rivningsplan

Samråd november 2005

Motiv för upplägg och innehåll i MKB för inkapslingsanläggningen:

- uppfylla kraven enligt 6 kap miljöbalken och vara i linje med god MKB-sed och praxis.
- vara tydligt och konsekvent.
- ska som helhet likna den MKB som kommer att presenteras 2008 för inkapslingsanläggningen och slutförvaret.
- materialet ska vara anpassat för flera målgrupper, vilket innebär att en god balans mellan bredd och djup i huvuddokumentet ska eftersträvas.
- viktiga frågor ska ges en framträdande roll i dokumentet.

Planerade möten

2005 November	2006 Våren	2006 Våren	2006 Hösten¹⁾	2007 Våren¹⁾	2007 Hösten¹⁾	2008 Mars²⁾
Allmänt möte	"Esbo"	Allmänt möte	Allmänt möte	Allmänt möte	Allmänt möte	Allmänt möte
Avslut Inka KTL 2006 MKB Inka	Beror på svaren	Redovisning av alternativa lokaliseringar & metoder i MKB	Aktuella utredn. om natur, kultur, boende-, hälsa mm. Bedömda miljökonsek- venser	Inka & Clab integrerat	Aktuella utredn. om natur, kultur, boende-, hälsa mm. Bedömda miljökonsek- venser	Sista mötet för Slut KTL & system MB Preliminär MKB 2008
Innehåll MKB 2006 samt utdrag om miljökonsek- venser	Beror på svaren	Lokaliserings- arbetet & delar från alternativredo- visningen	Valda delar ur befintlig MKB + aktuella underlag	Speciellt framtaget underlag	Valda delar ur befintlig MKB + aktuella underlag	Preliminär MKB

1) Under perioden maj – augusti kommer ett möte att arrangeras för att ge fritidsboende möjlighet att ställa frågor

2) Även efter att samrådet formellt stängt kan informationsmöte arrangeras för fritidsboende

2005-11-18

Dnr: 559-11984-05

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄNMats Lindman
Tel: 018-19 52 73
Fax: 018-19 52 01
E-post: mali@c.lst.se

Se sändlista

Fråga om nationella miljöorganisationers och KASAM:s möjlighet att närvara vid sammanträden med Samråds- och MKB-grupp Forsmark

Se sändlista

Länsstyrelsen beslutar, efter samråd med övriga parter i Samråds- och MKB-grupp Forsmark, att de ideella föreningar, som beviljats ekonomiskt stöd för år 2006 enligt 7 a § förordningen (1981:671) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m., ska erbjudas möjlighet att närvara som observatörer, med en företrädare per stödbeviljad sammanslutning av ideella föreningar, vid Samråds- och MKB-grupp Forsmarks ordinarie sammanträden under år 2006.

Länsstyrelsen beslutar även, efter samråd med övriga parter i Samråds- och MKB-grupp Forsmark, att KASAM (Statens råd för kärnavfallsfrågor) ska erbjudas möjlighet att närvara som observatör, med en företrädare, vid Samråds- och MKB-grupp Forsmarks ordinarie sammanträden under år 2006.

Bakgrund

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) har i skrivelse den 13 maj 2005 till Länsstyrelsen begärt att få delta i Samråds- och MKB-grupp Forsmark.

Även KASAM har framfört önskemål om att få vara närvarande, som observatör, vid Samråds- och MKB-grupp Forsmarks sammanträden.

I sitt svar till MKG den 5 juli 2005 (dnr 559-4965-05) redovisade Länsstyrelsen att man inte var beredd att utvidga Samråds- och MKB-grupp Forsmark utöver de parter som nu ingår, dvs. Östhammars kommun, Svensk Kärnbränslehantering AB (SKB), Statens kärnkraftinspektion (SKI), Statens strålskyddsinstitut (SSI) och Länsstyrelsen i Uppsala län. I sitt beslut konstaterade Länsstyrelsen bland annat följande.

I Samråds- och MKB-grupp Forsmark ingår Länsstyrelsen i Uppsala län, Statens kärnkraftinspektion, Statens strålskyddsinstitut, Östhammars kommun och Svensk Kärnbränslehantering AB. Samrådsgruppen har bildats med utgångspunkt i Länsstyrelsens, de närmast berörda centrala statliga myndigheternas och Östhammars kommuns ansvar (bland annat enligt regeringsbeslut 1995-05-18, dnr M93/1228/5, M93/4176/5, M94/3127/5, M94/3450/5) samt SKB:s ansvar enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken. Syftet med denna samrådsgrupp är att få till stånd ett effektivt och samordnat samråd samt informationsutbyte mellan de deltagande parterna.

Länsstyrelsen Uppsala län

POSTADRESS: 751 86 UPPSALA BESÖKSADRESS: HAMNESPLANADEN 3

TELEFON: 018 - 19 50 00 TELEFAX: 018 - 19 52 01 E-POST: lansstyrelsen@c.lst.se

POSTGIRO 3 51 73-4 / 6 88 03-6 ORGANISATIONSNUMMER: 202100-2254 (VAT SE202100225401)

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

2005-11-18

Dnr: 559-11984-05

I det utökade samrådet enligt 6 kap. 5 § miljöbalken ska SKB även samråda med övriga statliga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda av de aktuella kärnavfallsfrågorna. Det bör ske på lämpligt sätt enligt initiativ från SKB.

Efter överläggningar därefter mellan de ordinarie parterna i Samråds- och MKB-grupp Forsmark har gruppen enats om att de miljöorganisationer, som har beviljats ekonomiskt stöd ur Kärnavfallsfonden, enligt 7 a § förordningen (1981:671) om finansiering av framtida utgifter för använt kärnbränsle m.m., bör ges observatörsstatus i Samrådsgruppen.

Samrådsgruppen anser även att KASAM bör ges möjlighet att närvara som observatör vid gruppens sammanträden.

Möjligheten att adjungera representanter för andra parter framgår av ”Arbetsformer för Samråds- och MKB-grupp Forsmark, 17 september 2003”.

- - -

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsråd Leif Byman, beslutande och avdelningsdirektör Mats Lindman, föredragande.

Leif Byman

Mats Lindman

Sändlista

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG), Box 7005,
402 31 GÖTEBORG

Miljörelsens kärnavfallssekreteriat (MILKAS), c/o Folkkampanjen mot
kärnkraft/kärnvapen, Barnängsgatan 23, 166 41 STOCKHOLM

Miljövänner för kärnkraft, Box 83, 430 24 VÄRÖBACKA

KASAM (Statens råd för kärnavfallsfrågor), c/o Miljö- och samhälls-
byggnadsdepartementet, 103 33 STOCKHOLM

Kopia för kännedom till

Svensk Kärnbränslehantering AB

Statens kärnkraftinspektion

Statens strålskyddsinstitut

Östhammars kommun

- - - Landshövud., LB, MLi, LS SE, HB, AS, TT, MH, KL, YA, CS, RS, LM, JE

Aktiviteter i Östhammars kommun 1

- SSI:s allmänna råd
- Bruksgymnasiet ½ dag, (Oss, SKB, kommunen)
- Beslutsprocessen – möte med SKI, SSI, Oskarhamn
- Möten med KASAM
- SKB:s samråd med myndigheterna

Aktiviteter i Östhammars kommun 2

- Kommunfullmäktiges utbildningsdag
- Referensgruppsmöte öppet för allmänheten
- ÖSOS-seminarium med nationella miljöorganisationer
- Kommunikationsplan och aktivitetsplan för tiden fram till 2008

SKI:s lägesrapport

Josefin P Jonsson
Avdelningen för kärnavfallssäkerhet

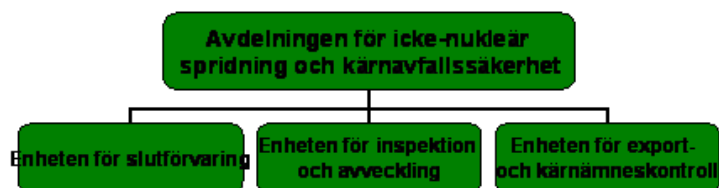
1

2006-01-09

Lägesrapport SKI

Ny organisation januari 2006

2

2006-01-09

Lägesrapport SKI

Ny organisation forts.

- Chef för nya avdelningen är Elisabeth André Turlind, tillträder 9 januari 2006
- Enhetschefstjänsterna kommer att utlysas internt på SKI och externt under november/december 2005
- Ny chef för Avdelningen för reaktorsäkerhet är Lennart Carlsson, tillträder 1 december 2005

3

2006-01-09

Lägesrapport SKI

SKI

Aktuellt på kärnavfallsavdelningen

- Workshop om "Safeguard inkapsling och slutförvar" oktober 2005
- Diskuterat med SKB om deras pågående arbete med ansökanplan
  - Uppföljning av synpunkter i FUD-yttrande
  - Viktigt dokument i SKI:s arbete med granskningsplaner
- Nästa INSITE-möte är i november 2005 i Stockholm
- Nytt förslag på avgifter till kärnavfallsfonden 2006

4

2006-01-09

Lägesrapport SKI

SKI

SKI:s avgiftsförslag för år 2006

KRAFTFÖRETAG	AVGIFSFÖRSLAG FÖR ÅR 2006 (öre/kWh)	NUVARANDE AVGIFTSNIVÅ (öre/kWh)
FORSMARK	1,2	1,2
OSKARSHAMN	0,6	0,6
RINGHALS	0,7	0,7
BARSEBÄCK	0,0	0,2
GENOMSnitt	0,8	0,9

5

2006-01-09

Lägesrapport SKI

Myndighetsgranskning av PSE

- SKI och SSI kommer att granska:
  - PSE Forsmark samt PSE Laxemar
  - granskningen kommer att presenteras i en gransknings-PM i maj 2006.
- SR-Can kommer redovisa delar av det underlag som ursprungligen skulle ha redovisats i PSE bl.a. kopplingar mellan PLU och säkerhetsanalys
- Syftet med PSE granskningen är att:
  - tillgodose kommunernas behov att få en prövning av platsernas lämplighet innan KPLU inleds
  - bedöma SKB:s planerade inriktningen av KPLU

6

2006-01-09

Lägesrapport SKI

Myndighetsgranskning av PSE (forts)

- Granskningen kommer baseras på underlag framtaget av INSITE/OVERSITE som löpande granskar resultaten från platsundersökningarna för SKI och SSI:s räkning
- Myndigheterna vill gärna träffa kommunerna för att diskutera resultatet av granskningarna före sommaren 2006
- Eventuella synpunkter från kommunerna kommer att hanteras inom ramen för PLU-samråden under 2006 och 2007
- Synpunkter från kommuner på granskningens inriktning innan jul 2005

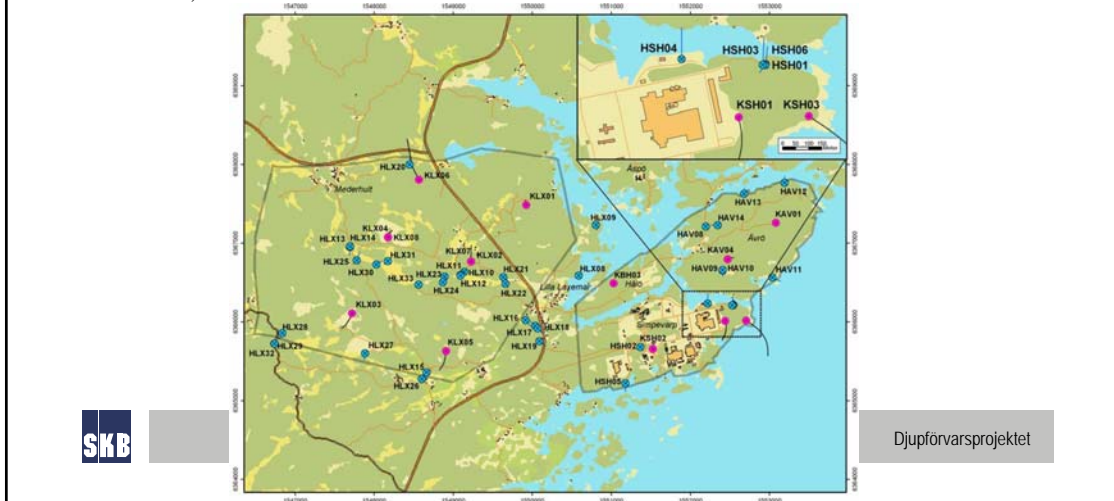
Oskarshamn – nulägesöversikt

LAXEMAR

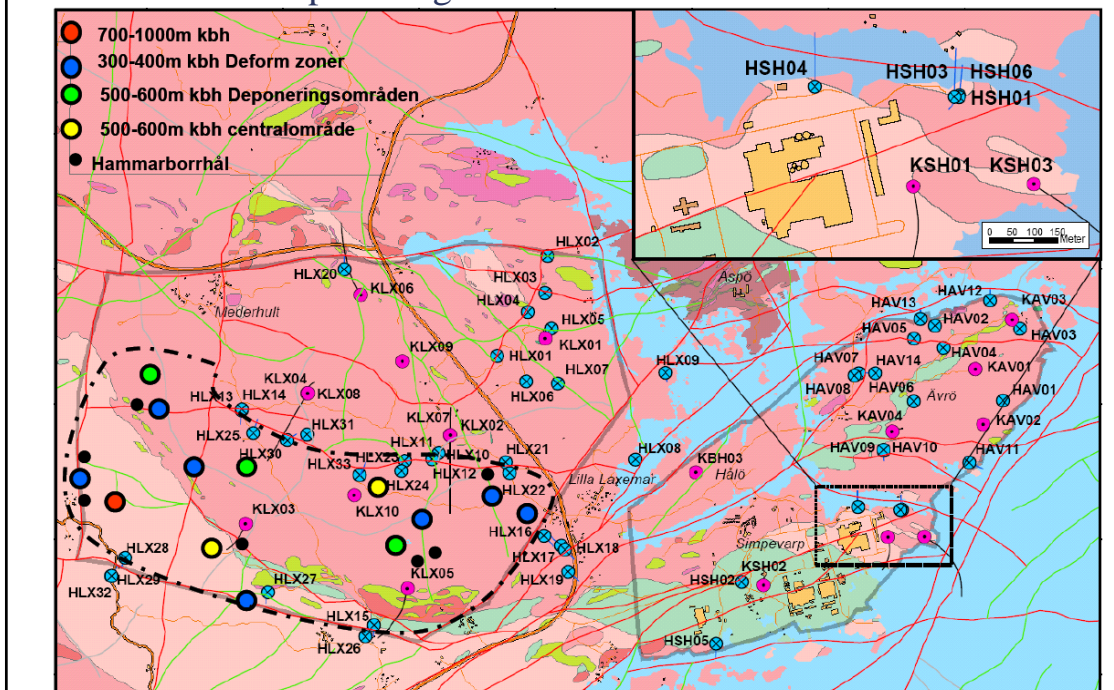
- Borringar startade i februari 2004
- Yttäckande undersökningar har pågått sedan 2002
- Två djupa borrhål fanns från tidigare i Laxemar, nu borras KLX11 och KLX12

SIMPEVARP

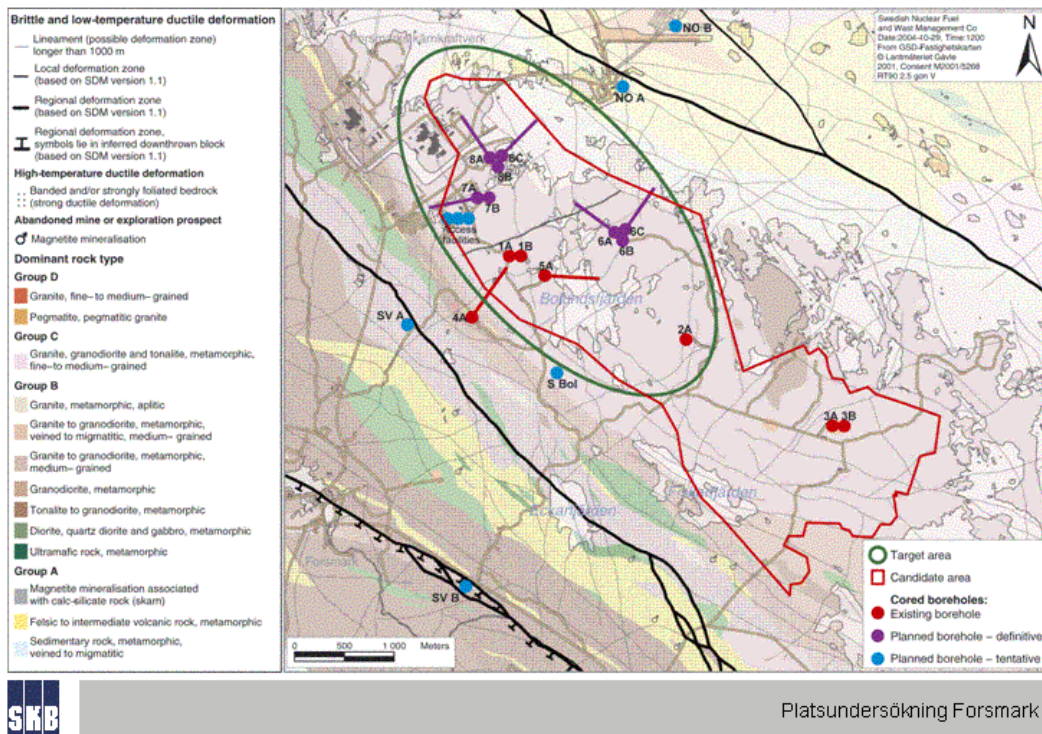
- Fyra nya 1000 m långa borrhål 2002-2003.
- Preliminär säkerhetsbedömning visar att platsen uppfyller ställda krav på berggrunden.
- Förvaret får plats på Simpevarp men små marginaler

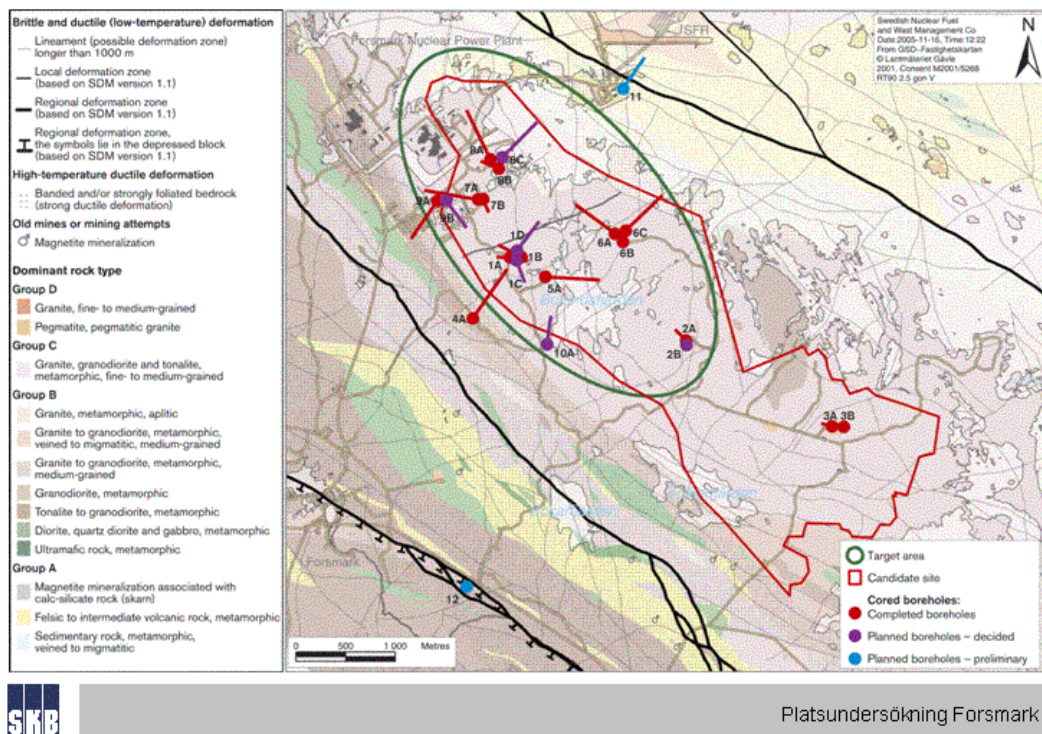
Principbild för djupa och medellånga kärnborrhåls utplacering inom "fokuserat område"

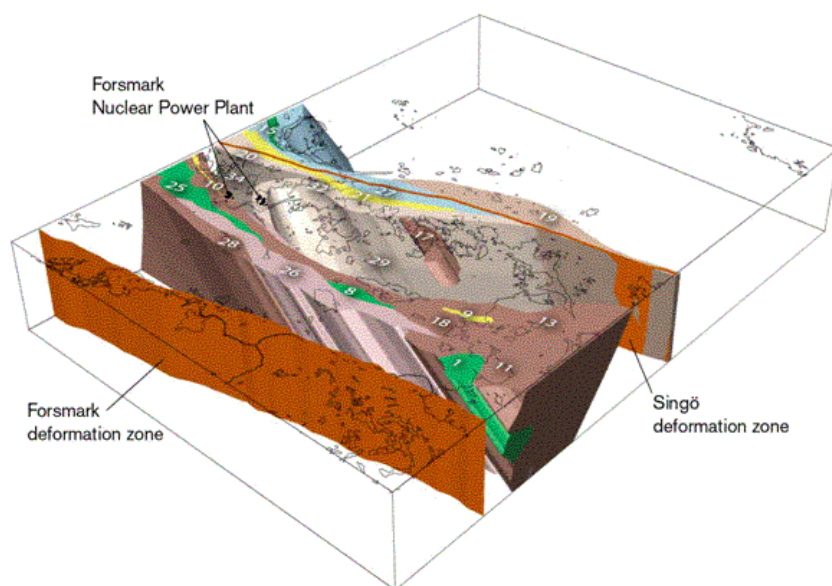
Undersökningsprogram KPLU, R-04-75

Existerande och planerade kärnborrhål – november 2005

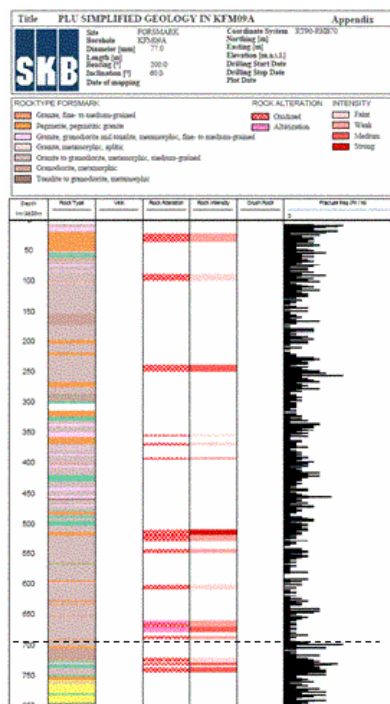
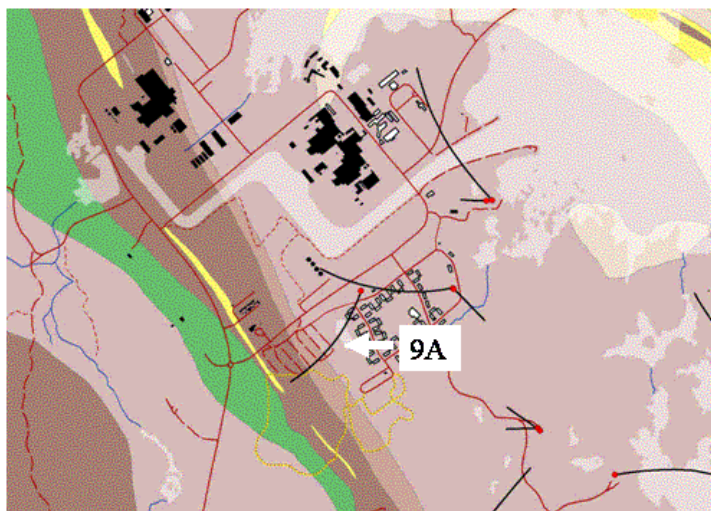

3D modell över berggrunden i Forsmark

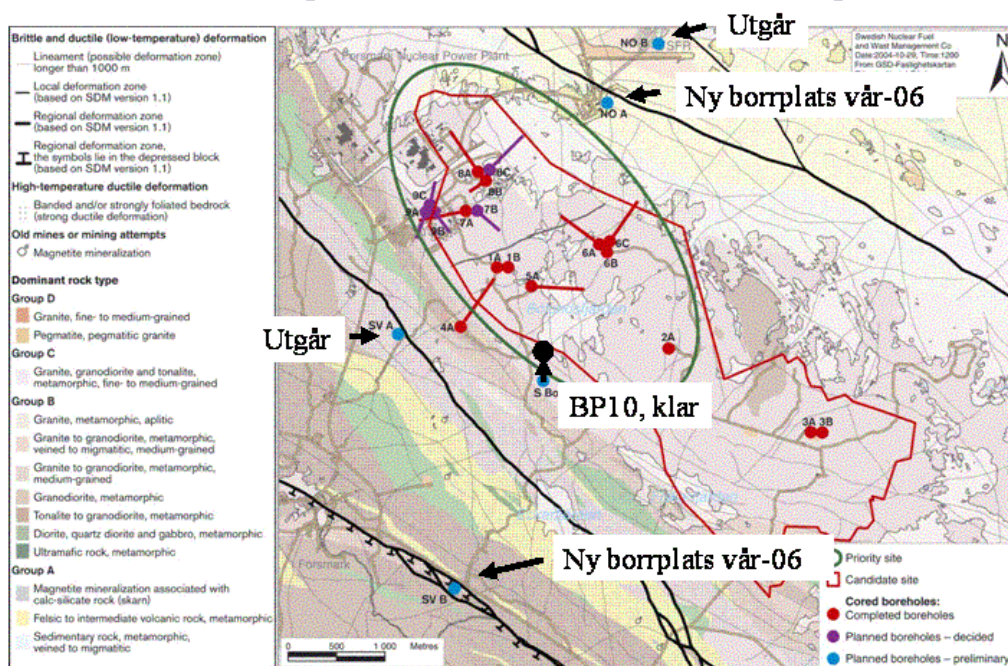
Platsundersökning Forsmark

Översiktskartering av KFM09A

Platsundersökning Forsmark

Existerande och planerade kärnborrhål - borrhplatser

Platsundersökning Forsmark

Planfrågor rörande ett eventuellt slutförvar för använt kärnbränsle i Forsmark

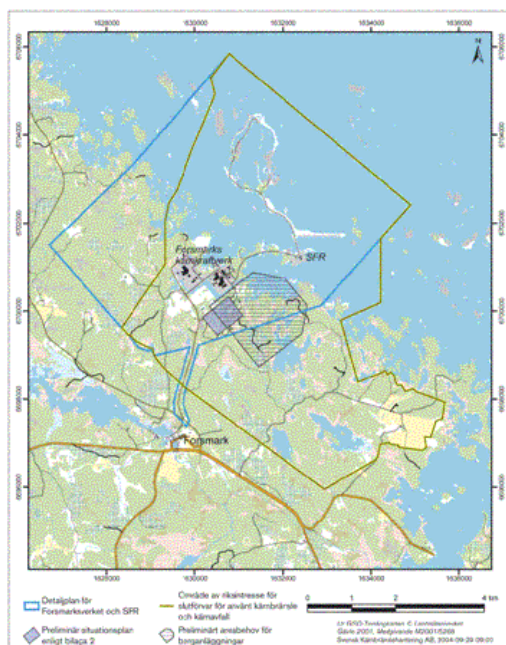

- Planförfrågan har tillsänts Östhammars kommun med begäran att kommunen inleder arbetet med att upprätta detaljplan för en eventuell etablering av ett slutförvar för använt kärnbränsle vid Forsmark
- Anläggningar ovan jord kräver ändringar av befintlig detaljplan
- Behovet av detaljplan för området ovanför slutförvaret behöver utredas
- FKA och SKB har initierat en förstudie beträffande bostadsområdet. Det eller de planärenden som detta kan aktualisera kommer att drivas separat genom FKA:s försorg

Platsundersökning Forsmark

Preliminär bedömning av den yta som slutförvaret behöver

Förutom den yta som slutförvaret preliminärt behöver är även gränsen för den befintliga detaljplanen markerad, liksom det av SKI beslutade riksintresseområdet för slutförvar av använt kärnbränsle och kärnavfall

Ny "miljö/MKB"-sida på Webben

- Löpande information om hur arbetet med MKB och utredningar fortskrider
- Vilka utredningar som är på gång, när de är klara och hur resultaten kommer att användas
- Sammanfattningar från genomförda utredningar
- När ges tillfälle att samråda eller diskutera kring upplägg och resultat
- Synpunkter tas tacksamt emot!

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Mats Lindman
Tel: 018-19 52 73
Fax: 018-19 52 01
E-post: mali@c.lst.se

YTTRANDE

2005-04-04

Dnr: 559-10719-04

Statens Kärnkraftinspektion, SKI
Att Öivind Toverud
106 58 STOCKHOLM

Svar på SKI:s remiss angående granskning av SKB:s FUD-program 2004

SKI:s referens 5.8-040201

Se sändlista

Behov av underlag för en bred alternativredovisning

Länsstyrelsen anser att kraven på alternativredovisning enligt 6 kap. 7 § miljöbalken bör ägnas särskilt stor uppmärksamhet i fråga om de planerade anläggningarna för slutligt omhändertagande av använt kärnbränsle. Enligt Länsstyrelsens bedömning är det viktigt att uppnå en stor bredd i denna redovisning, bland annat för att påvisa vad som uppfyller kraven i de allmänna hänsynsreglerna, om krav på bästa möjliga teknik samt lämplig lokalisering som innebär minsta intrång för människors hälsa och miljön, i 2 kap. 3 och 4 §§ miljöbalken.

Enligt Länsstyrelsens bedömning är alternativredovisningen av central betydelse i miljökonsekvensbeskrivningen. Genom att belysa konsekvenserna av olika metoder och lokaliseringar kan man ge förutsättningar för val av bästa handlingsalternativ. Alternativredovisningen kan också fungera som ett pedagogiskt viktigt instrument för att förtydliga urvalsprocessen och för att skapa ett förtroende för det val av verksamhet eller anläggning som samhället så småningom bestämmer sig för.

Länsstyrelsen utgår därför från att det kommer att göras en utförlig redovisning och värdering av de olika typer av geologiska miljöer som skulle kunna vara möjliga för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Sverige. Inhämtad kunskap, som vid behov kompletteras för att möjliggöra relevanta jämförelser, om berggrunden på platser med andra bergarter än de som nu är föremål för platsundersökningar i Forsmark och Simpevarp-Laxemar, bör därför finnas med i miljökonsekvensbeskrivningen för en sådan anläggning.

I fråga om val av teknik eller metod så bör, enligt Länsstyrelsen, miljökonsekvensbeskrivningen omfatta en redovisning och värdering av samtliga möjliga metoder som uppmärksammats vid Svensk Kärnbränslehantering AB:s samråd, forskning och utveckling.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

YTTRANDE

2 (2)

2005-04-04

Dnr: 559-10719-04

Kravet på icke-teknisk sammanfattning i miljökonsekvensbeskrivningen, enligt 6 kap. 7 § 5 punkten, är av särskilt intresse. Detta gäller inte minst säkerhetsanalysen, som kommer att vara en mycket viktig del av miljökonsekvensbeskrivningen och som trots sin komplexa natur behöver förstås av en betydligt bredare krets än experterna inom kärnavfallsområdet. Det bör därför eftersträvas att säkerhetsanalysen och miljökonsekvensbeskrivningen i övrigt blir förståeliga även för den intresserade allmänheten.

Ömsesidig hänsyn vid prövning av inkapslingsanläggning och slutförvar

Länsstyrelsen vill även betona bestämmelserna i 16 kap. 7 § miljöbalken, som anger att ”vid prövningen enligt denna balk skall hänsyn tas till andra verksamheter eller särskilda anläggningar som kan antas bli behövliga för att verksamheten skall kunna utnyttjas på ett ändamålsenligt sätt”.

Enligt Länsstyrelsen är det därför lämpligt med avseende på dessa bestämmelser att tillåtlighets-/tillståndsprövningen enligt miljöbalken för en inkapslingsanläggning och för ett geologiskt slutförvar för använt kärnbränsle slutförs i ett sammanhang.

- - -

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit länsråd Henricsson, beslutande, miljövarddirektör Sandin och avdelningsdirektör Lindman, föredragande.

Ulf Henricsson

Mats Lindman

Sändlista

Landshövdingen, UH, LS, MLi, SE, HB, AS, TT, MH, KL, YA, CS, RS, LM, JE